

In zuidelijke sferen

Bas Wiegers dirigent

Thomas Beijer piano

Barbara Kozelj mezzosopraan

20.11 Enschede

24.11 Doetinchem

27.11 Zwolle

28.11 Arnhem

29.11 Doetinchem

programma

Maurice Ravel (1875-1937)

Joaquín Turina (1882-1949)

Isaac Albéniz (1860-1909)

Joseph Canteloube (1879-1957)

Ma mère l'oye (arr. Erik Somers)

Rapsodia sinfónica voor piano en strijkers

Córdoba uit **Cantos de España** (arr. Bas Wiegers)

Sevilla uit **Suite Española nr. 1** (arr. Bas Wiegers)

Chants d'Auvergne (1ère série)

phenon

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

biografie

Bas Wiegers

Als musicus was Bas Wiegers violist bij het Askol|Schönberg ensemble en Trio 7090. Daarnaast startte hij een succesvolle carrière als dirigent, die extra gestimuleerd werd door een beurs van het Kersjes Fonds in 2009. In de loop der jaren dirigeerde hij onder meer het Nederlands Philharmonisch Orkest, het Rotterdams Philharmonisch Orkest en Askol|Schönberg. Ook bij het voormalig Het Gelders Orkest was hij al diverse malen te gast. Bij het Koninklijk Concertgebouworkest trad hij bij grote producties op als assistent-dirigent bij onder andere Péter Eötvös en Mariss Jansons, en leidde hij zelf enkele concerten. In het buitenland kreeg hij bekendheid met optredens bij onder meer het WDR Sinfonieorchester Köln, het Estlands Nationaal Symfonieorkest

en ensembles voor moderne muziek als Klangforum Wien, waarvan hij sinds 2018 eerste gastdirigent is. Hij was te vinden op grote internationale festivals als het Holland Festival, het Aldeburgh Festival en Acht Brücken in Keulen. Hedendaagse componisten waaronder Louis Andriessen, Helmut Lachenmann en Rebecca Saunders beschouwen hem als een belangrijke partner in de uitvoering van hun werk.

Op het gebied van opera heeft Bas Wiegers eveneens naam gemaakt. Hij leidde producties bij onder meer de Oper Köln, het Stadttheater Klagenfurt en het Staatstheater Stuttgart. Daaronder zaten diverse wereldpremières van opera's bij van onder anderen Sciarrino en Oehring.

biografie

Thomas Beijer

‘Een zeer interessante muzikale persoonlijkheid met onderscheidende ideeën over muziek. Een waar kunstenaar,’ was het oordeel over pianist Thomas Beijer toen hij in 2007 het YPF Nationaal Pianoconcours won. Geen wonder voor een pianist die al op zijn tiende concerten en recitals gaf in Europa en Azië en zijn studie aan het conservatorium van Amsterdam met de hoogste onderscheiding afsloot.

In de afgelopen jaren werkte hij samen met onder meer het Residentieroket, het Brabants Orkest en Amsterdam Sinfonietta met dirigenten als Bas Wiegers, Ed Spanjaard en Neeme Järvi. Ook gaf hij recitals in zalen waaronder TivoliVredenburg in Utrecht en het Amsterdams

Concertgebouw. Hij maakt deel uit van de Amsterdam Chamber Soloists en is regelmatig te gast bij Camerata RCO. Daarnaast is hij één van de vaste begeleiders van Quirine Viersen.

Thomas Beijer heeft een grote affiniteit met de Spaanse muziek, zoals blijkt uit zijn veelgeprezen cd met pianowerken van onder anderen Albeniz en De Falla. Maar de pianist componeert ook zelf en heeft enkele composities op zijn naam staan. Daaronder vier liederen op tekst van Jan Wolkers en het pianokwartet Stardust, geschreven voor de oprichting van de Amsterdam Chamber Soloists. Inmiddels is ook zijn eerste roman verschenen met de titel *Geen jalapeños*.

biografie

Barbara Kozelj

De Sloveense mezzosopraan Barbara Kozelj studeerde in haar geboorteland in Ljubljana en aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Ze kreeg internationale bekendheid toen ze in 2013 met het Koninklijk Concertgebouworkest onder leiding van Iván Fischer Bachs *Matthäus-Passion* zong.

Sindsdien heeft ze een glanzende carrière opgebouwd en heeft ze gezongen in operaproducties bij onder andere het Aalto-Musiktheater Essen, de Oper Bonn en De Nationale Opera in Amsterdam. Ze concerteerde met vrijwel alle Nederlandse symfonieorkesten en ook met Academy of Ancient Music, het Orchestra of the Age of Enlightenment en ze zong in 2016 bij de BBC Proms. Met het Budapest Festival Orchestra maakte ze een uitgebreide tournee door Europa.

Grote affiniteit heeft Barbara Kozelj met de muziek uit de barokke periode, maar ook het hedendaagse repertoire heeft haar belangstelling. Zo zong ze de wereldpremière van de *Pessoa Cyclus* van Jan van der Putte met AskolSchönberg onder leiding van Reinbert de Leeuw. Bijzonder was het werk *Dobro do*, op teksten van Lex Bohlmeijer en muziek van Max Knigge, gebaseerd op momenten uit haar eigen leven, dat zij met het Nederlands Kamerorkest uitvoerde. Van haar diverse opnames is vooral de veelgeroemde cd met de Ebony Band opvallend, waarop zij liederen uit het vooroorlogse Praag ten gehore brengt.

Even oprechte als ongepolijste volkskunst is door de eeuwen heen steeds opnieuw een dankbare inspiratiebron geweest voor componisten. Wijsjes van dansen en volksliedjes, soms zelfs met een van oorsprong schunnige achtergrond, zijn terug te vinden in missen van Palestrina of Lassus. In de tijd van sterk gestegen nationaal bewustzijn gingen componisten actief 'de boer op' om traditionele volkswijsjes vast te leggen. Componisten als Bartók, Kodály en Smetana behoedden zo honderden volksliederen voor de vergetelheid. Vele daarvan hebben een weg in hun composities gevonden. Ook componisten als Grieg, Nielsen en Sibelius (Scandinavië), Borodin, Balakirev en Glinka (Rusland) en in het geval van dit concert Ravel, Turina, Albéniz en Canteloube hebben veelvuldig teruggegrepen op de aloude volkskunst.

Ravel

Maurice Ravel had een Baskische moeder en Spaanse invloeden zijn in composities als *Miroirs*, *Rapsodie Espagnole* en de *Bolér'* zeker niet vreemd. Maar de inspiratie voor *Ma Mère L'Oye* haalde hij niet zozeer uit muziek als wel uit vertellingen. Het waren de Sprookjes van Moeder de Gans van Charles Perrault die hier voor inspiratie zorgden. Ravel is als componist misschien wel op zijn sterkst in beschrijvende muziek. Zo geeft hij bijvoorbeeld op onnavolgbare wijze muzikaal uitdrukking aan dreigend kanongebulder (*Pianoconcert voor de linkerhand*), klaterend water (*Jeux d'eau*) en de opkomende zon (*Daphnis et Chloé*).

Moeder de Gans telt vijf deeltjes en opent met een hoofse dans voor Doornroosje. In vredige rust wacht zij op de kus die haar moet wekken. Het bos waarin Klein Duimpje rondwaart klinkt al geheimzinniger, een beetje dreigend zelfs. Hij strooit

broodkruimels die de vogels enthousiast tijlpend naar binnen werken. Bij de 'Laideronnette, keizerin van de pagoden' horen we oosterse invloeden en Ravels liefde voor de gamelanmuziek. Het vierde deeltje is gewijd aan 'Beauty and the Beast' en het is niet moeilijk om de personages te onderscheiden. Dit deel besluit met ijle klanken van liefdevolle overgave. In de sprookjestuin ten slotte, heerst betoverende rust die uitmondt in hemelse extase.

Ravel bewerkte het oorspronkelijke pianostuk zelf voor orkest, de sprankelende blazersversie is van de hand van Erik Somers.

Zo geeft hij op onnavolgbare wijze uitdrukking aan dreigend kanongebulder, klaterend water en de opkomende zon.

Turina

Joaquín Turina is ongetwijfeld de meest Europese van de vier grote Spaanse componisten waartoe ook Albéniz, De Falla en Granados worden gerekend. Turina accepteerde de traditioneel westerse muziekvormen en excelleerde als jonge componist in kamermuziek in grootse stijl en schreef als enige van de vier een symfonie. De Falla adviseerde hem om de Spaanse volksmuziek te bestuderen en dat zorgde voor een omslag. Zijn *Rapsodia sinfónica* is uit een gerijpte scheppingsperiode en kenmerkt zich door een levenslustig karakter en eigenzinnige melodievorming.

Aan de gedragen opening ontbreekt een

diepgravende dramatiek en de ernst wordt al snel verdreven door de lichte toets van vlinderende romantiek, de soloviool zorgt voor korte intermezzi. Een opwindend tweede deel begint met gedreven ritmiek in de piano. Momenten van bezinning en opgewekte dansritmes wisselen elkaar af om in grandeur af te sluiten.

Albéniz

Isaac Albéniz was een avonturier in hart en nieren. Aan de hand van zijn vader gaf hij al concerten toen hij nog geen vijf jaar oud was. Negen jaren jong maakte hij concertreizen in zijn eentje en als twaalfjarige reisde hij geheel zelfstandig een jaar lang door Zuid-Amerika. Daarna ging hij studeren, onder meer in Londen, Leipzig en Brussel, om ten slotte bij klaviervirtuoos Franz Liszt zijn techniek te verfijnen. De piano was dus zijn instrument en daarvoor componeerde Albéniz zijn meeste muziek. Veelal met puur Spaanse inslag. Misschien dat zijn muziek zich daarom zo goed naar de gitaar laat vertalen. Composities als *Asturias*, *Córdoba* en *Sevilla* zijn vooral bekend geworden in uitvoeringen door gitaristen als Julian Bream en John Williams. Dirigent Bas Wiegers maakte de bewerking voor strijkers die u vandaag te horen krijgt.

Córdoba gaat donker van start voordat een warmbloedige melodie de regie overneemt. Typisch Spaanse ritmiek zorgt in het midden-deel voor opwinding, maar de verstillingskeer al snel weer terug waarna de luisteraar zich weer in weldadige warmte kan koesteren. In *Sevilla* grijpt de componist terug op ritme en sfeer van de dans Sevillana, het meer naar binnen gerichte middendeel verraaft Moorse invloeden. Mocht de luisteraar vleugjes Debussy of Ravel herkennen, bedenk dan dat Albéniz zeker zoveel invloed op hen heeft gehad als omgekeerd.

Canteloube

Joseph Canteloube breekt in veel van zijn muziek een lans voor het Occitaans, de taal van de Langue d'Oc die verwant is aan het Baskisch. Hij componeerde onder meer de opera *Le Mas* waarvoor hij de tekst zelf schreef. Veel bekender zijn de *Chants d'Auvergne*, een reeks van in totaal dertig liederen, eveneens in het Occitaans. Canteloube voorzag de oorspronkelijke volksliedjes uit de Auvergne van een fijnzinnige orkestratie die de sfeer van de teksten teder onderstreept.

Typisch Spaanse ritmiek zorgt in het middendeel voor opwinding, maar de verstillingskeer al snel weer terug.

De eerste set uit de reeks telt vijf herdersliedjes. Het eerste, frivool ingetogen lied verhaalt van een herderinnetje dat haar prins op het witte paard ontmoet. *Bailèro* is het bekendste lied uit de hele serie en vertelt dromerig van verlokkingen in de verte. Vrolijk en uitbundig meent men in het derde lied dat je beter wijn dan water kunt drinken. Dat helpt de liefde. Het vierde lied gaat eveneens over het minnekozen. Waar gaan we onze schapen hoeden? De malse weide is ook goed voor de liefde. Tot slot menen de vrouwen in de Auvergne trots en opgewekt dat hun mannen liefdevoller en trouwer zijn dan die in de Limousin.

liedteksten Chants d'Auvergne

La pastoura als camps

Quon lo pastouro s'en bo os cams,
Gardo sèï moutounadoï,
Tidera la la la la loi!
Gardo sèï moutounadoï!

Guèlo rèscountr' un moussurèt,
Lou moussou l'ogatsavo,
Tidera la la la la loi!
Lou moussou l'ogatsavo.

'Ah! Daïssa mè bous ogatsa!
Sès ton poulido filho!'
Tidera la la la la loi!
'Sès ton poulido filho!'

'Estaco buostré cabalet,
O lo cambo d'un aôbré',
Tidera la la la la loi!
'O lo cambo d'un aôbré!'

È lo perdri, quon lo tènio,
Guèlo s'en ès onado,
Tidera la la la la loi!
Guèlo s'en ès onado!

De herderin in het veld

De herderin gaat het veld in,
om op haar lammetjes te passen,
Tidera la la la la loi!
Om op haar lammetjes te passen!

Ze ontmoet een deftig heer,
de heer kijkt haar aan,
Tidera la la la la loi!
De heer kijkt haar aan.

'Ah! Laat me naar je kijken!
Je bent zo'n mooi meisje!'
Tidera la la la la loi!
'Je bent zo'n mooi meisje!'

'Bind je paard vast,
hier aan een boom',
Tidera la la la la loi!
'Hier aan een boom!'

Toen hij haar vast wilde pakken,
gaf ze hem het nakijken,
Tidera la la la la loi!
Gaf ze hem het nakijken!

Baïlèro

Pastré, dè dèlài l'āïo
a gairé dè boun ten,
dio lou baïlèro lèrô.
È n'āï pas gairé, è dio, tu
baïlèro lèrô.

Pastré, lou prat faï flour,
li cal gorda toun troupèl,
dio lou baïlèro lèrô.
L'èrb ès pu fin' ol prat d'oïçi,
baïlèro lèrô.

Pastré, couçi forai,
èn obal io lou bèl riou
dio lou baïlèro lèrô.
Espèromè, tè, baô çirca,
baïlèro lèrô.

L'āïo dè rotso

Laïo dè rotso té foro mourir, filhoto
l'āïo dè rotso té foro mourir!
Nè té cal pas bëir' oquèl āïo, quèl' āïo
mès cal prèndr' un couot d'oquèl āïo dè bi!

S'uno filhoto sè bouol morida, pitchouno,
s'uno filhoto sè bouol morida,
li cal pas douna d'oquèl āïo dè rotso,
āïmao miliour oquèl' āïo dè bi!

Baïlèro

Herder, aan de overkant van de rivier,
je bent niet bang,
je zingt de baïlèro lèro.
Ik ben niet bang, en jij zingt
baïlèro lèro.

Herder, het veld staat in bloei,
breng je kudde hierheen,
zing de baïlèro lèro.
Het gras is fijner op deze weide,
baïlèro lèro.

Herder, de rivier stroomt tussen ons,
ik kan niet oversteken,
zing de baïlèro lèro.
Wacht, ik zal je stroomafwaarts leiden,
baïlèro lèro.

Bronwater

Aan bronwater zul je sterven, kind,
aan bronwater zul je sterven!
Drink geen water, geen water,
maar neem een slokje wijn!

Als een meisje trouwt, kleintje,
als een meisje trouwt,
zou zij geen water moeten drinken,
ze kan de liefde beter bedrijven
met een slokje wijn op!

Ound' onorèn gorda?

Ound' onorèn gorda, pitchouno drooulèto?
Ound' onorèn gorda lou troupèl pèl moti?
Onorèn obal din lo ribèirètò
din lou pradèl l'èrb' è fresquètò;
païssèrèn loï fèdoï pèl loï flours,
al louón dèl tsour nous forèn l'amour!

Ogatso louï moutous, pitchouno drooulèto,
Ogatso louï moutous, lèis obilhé maï nous!
Ogatso loï fèdoï què païssou l'èrbo,
è lèis obilhé què païssou loï flours;
naòtrès, pitchouno, què soun d'aïma,
pèr viouvr' obon lou plosé d'omour.

Obal din lou Limouzi

Obal din lou Limouzi, pitchoun',
sé l'io dè dzèntoï drolloï, o bé, o bé!
Sé l'io dè dzèntoï drolloï, oïçi to bé!

'Golon, ton bèlo què siascou
lèï drolloï dè toun poïs,
lous nostrès fringairès èn Limouzi,
saboun miliour counta flourèt' o bé!

'Obal, din lou Limouzi, pitchouno, sé
soun golons;
oïçi èn Aoubèrgno, din moun poïs,
lous omès bous aïmoun è soun fidèls!

Waar zullen we onze kudde vinden?

Waar zullen we onze kudde vinden, meisje?
Waar zullen we onze kudde in de ochtend vinden?
Wij zullen hem vinden bij de oever van de rivier
waar het gras fris is;
ze zullen er grazen tussen de bloemen,
en de hele dag zullen we er de liefde bedrijven!

Zie de schapen, meisje,
Zie de schapen, de bijen, en ons!
Zie de schapen grazen op het gras,
en de bijen op de bloemen;
wij, kleintje, bedrijven de liefde,
we leven voor het genot van de liefde.

Ginds in Limousin

Ginds in Limousin, kleintje,
zijn de jonge meisjes mooi, ah ja!
Hier zijn ook mooie meisjes!

'Beste man, wat dan nog als de meisjes
mooi zijn in uw land,
onze mannen in Limousin
weten hoe ze ons moeten behagen!'

'Ginds in Limousin, kleintje, zijn het kranige
kerels;
hier in de Auvergne, in mijn land,
houden de mannen van ons en zijn trouw.'

Binnenkort in de concertzaal

Nieuwsgierig wat er binnenkort speelt? Kijk op **Phion.nl** voor meer informatie én alle concerten, en schrijf je in voor onze nieuwsbrief, dan blijf je automatisch op de hoogte.

Kerstconcert met Mahler

- 11.12 Arnhem Musis
- 12.12 Enschede Muziekcentrum
- 13.12 Zwolle Theater De Spiegel
- 17.12 Utrecht TivoliVredenburg
- 20.12 Nijmegen De Vereniging
- 26.12 Arnhem Musis

Operettegala met Laetitia Gerards & Raoul Steffani

- 02.01 Enschede Muziekcentrum
- 03.01 Deventer Deventer Schouwburg
- 07.01 Doetinchem Schouwburg Amphion
- 10.01 Zwolle Theater De Spiegel

Nieuwjaarsconcert met walsen van Strauss

- 02.01 Zutphen Theater Hanzehof
- 07.01 Arnhem Musis
- 08.01 Apeldoorn Orpheus
- 10.01 Nijmegen De Vereniging

Met dank aan

Ministerie OCW, Provincie Gelderland en Overijssel, Gemeente Arnhem, Apeldoorn en Enschede, Stichting Vrienden van Phion, Dirkzwager legal & tax, Landgoed De Wilmersberg, Heutink Foundation, Rabobank Arnhem en Nijmegen, Unica, Diabolo, K + V, Pecunia Artibus en Sociëteit Apollo. Daarnaast zijn er vele anderen die Phion een warm hart toedragen. Kijk voor meer informatie op **Phion.nl** bij Steun.

Orkest van
Gelderland
& Overijssel